

Oświadczenie dotyczące uczczenia 150. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego

Sejmik Województwa Śląskiego składa hołd i wyraża wdzięczność uczestnikom Powstania Styczniowego, którzy wykazali niezwykły hart i poświęcenie w walce o wolność Ojczyzny.

Powstanie Styczniowe, wybuchło 150 lat temu, 22 stycznia 1863 roku i było wyrazem sprzeciwu wobec wzmagającego się carskiego ucisku i intensywnej rusyfikacji. Impulsem do podjęcia działań zbrojnych był manifest Tymczasowego Rządu Narodowego wzywający do powstania o wolność Ojczyzny i odbudowę własnej państwowości. Powstanie objęło swym zasięgiem tereny zaboru rosyjskiego. Wkrótce po wybuchu powstania, drugi zaborca Polski, Prusy, przyszły Rosji z pomocą podpisując 8 lutego 1863 roku konwencję o współpracy prusko – rosyjskiej w tłumieniu powstania. Mimo początkowych sukcesów powstanie zakończyło się klęską. Blisko 20 tysięcy poległych i zabitych (w tym niemal tysiąc straconych z wyroku carskich sądów polowych), 35–40 tys. zesłano na Syberię, 10 tys. udało się na wygnanie, głównie na Śląsk, Pomorze i do Wielkopolski, dziesiątkom tysięcy skonfiskowano cały majątek, skasowano blisko 200 klasztorów.

Po powstaniu, w Polsce przez długie lata, aż do 1914 roku tj. do wybuchu kolejnego światowego konfliktu trwał przedłużany i odnawiany stan wojenny. Symbolem statusu ziem polskich w imperium była obecność garnizonu rosyjskiego na terenie klasztoru na Jasnej Górze.

Był to spokój pozorny, jak proroczo pisała redagowana przez Pawła Stalmacha „Gwiazdka Cieszyńska”, cisza przed burzą, którą zakłócał ból po stracie Ojczyzny i najbliższych. Jednak między innymi dzięki szczególnym relacjom lokalnej prasy śląskiej pamięć o bohaterskiej ofierze młodych Polaków przetrwała. Powstańcy 1863 roku byli wzorem dla młodzieży Ziemi Cieszyńskiej garnącej się do Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego i dla Górnoszlązaków idących do trzech powstań śląskich w latach 1919-1920-1921.

W 100 rocznicę Powstania Styczniowego Prymas Polski Stefan kardynał Wyszyński powiedział: „Jesteśmy winni szczególną pamięć o Powstaniu Styczniowym. Naród bez tego zrywu, okupionego ofiarą i krwią, nie ostałby się Bismarckowskiej polityce Kulturkampf. Nie oparłby się germanizacji i rusyfikacji. Te ofiary padły i wydały owoc, bo obudziło się sumienie narodu.”

Umiłowanie Ojczyzny, bohaterstwo i poświęcenie powstańców walczących o wolność Polski, stały się wzorem i zobowiązaniem dla kolejnych pokoleń Polaków, aż do czasów *Solidarności*. Legenda i etos Powstania Styczniowego legły u podstaw niepodległości Polski i odrodzenia naszej państwowości.

Dlatego Sejmik Województwa Śląskiego upamiętnia wszystkich Powstańców Styczniowych, w szczególności z terenu obecnego województwa śląskiego, a zwłaszcza Zagłębia Dąbrowskiego i Ziemi Częstochowskiej.

Niech pamięć o ofierze i poświęceniu powstańców w walce o wolność naszej Ojczyzny będzie zawsze żywa i przekazywana następnym pokoleniom Polaków.